

DİSK DGM'Yİ EYLEMLE ENGELLEDİ

Aydınlık Gazetesi, 15 Mart 2016

Yıldırım Koç

TBMM nasıl etkilenir?

12 Mart darbesinden sonra sıkıyönetim komutanlıklarına bağlı askeri mahkemelerde görülen davalar uzadı. Sıkıyönetim Kanunu'nda, sıkıyönetimin sona ermesi durumunda bile sıkıyönetim mahkemelerinin görevlerine devam edeceklerine ilişkin hüküm (Madde 23), Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edildi. Buna göre, sıkıyönetim bittiğinde sıkıyönetim mahkemelerinde görülen davalar normal mahkemelere devredilecekti. Bu devir işlemine karşı çıkan güçler, Devlet Güvenlik Mahkemelerini gündeme getirdiler.

DGM'LER KURULDU

15 Mart 1973 günü kabul edilen 1699 sayılı Yasa ile Anayasa'nın 136. maddesine eklenen bentlerle, Devlet Güvenlik Mahkemelerinin kuruluşları ve yetkileri belirlendi: "Devletin ülkesi ve milletiyle bütünlüğü, hür demokratik düzen ve nitelikleri, Anayasa'da belirtilen Cumhuriyet aleyhine işlenen ve doğrudan doğruya devlet güvenliğini ilgilendiren suçlara bakmakla görevli Devlet Güvenlik Mahkemeleri kurulur."

Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri hakkındaki 1773 sayılı Yasa, 26.6.1973 tarihinde kabul edildi ve 11.7.1973 günlü Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Ancak, Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi, 1773 sayılı Yasa'nın 1. ve 6. maddelerini Anayasa'ya aykırı bularak, Anayasa Mahkemesi'ne başvurdu. Anayasa Mahkemesi ise 6.5.1975 günlü kararıyla, bu maddeleri biçim yönünden Anayasa'ya aykırı bularak iptal etti. Ancak, bu iki maddenin iptali Yasanın tümünü uygulanamaz hale getirdiği için, Yasanın bütünü ile iptaline ve kararın Resmi Gazete'de yayımlandığı günden başlayarak bir yıl sonra yürürlüğe girmesine karar verdi. Anayasa Mahkemesi, Yasayı usul yönünden iptal ettiği için, itirazın esasını incelemeye gerek görmedi. Anayasa Mahkemesi tarafından tanınan bir yıllık süre 11 Ekim 1976 tarihinde sona erecekti.

Yasaya göre, Devlet Güvenlik Mahkemeleri, bir Başkan, iki hakim ve iki askeri hakim üyeden oluşacaktı. Devlet Güvenlik Mahkemelerinin görevine giren suçlar arasında, 275 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunu'nda yazılı suçlar da yer alıyordu (Madde 9/B/3).

DİSK'İN EYLEMLİ TEPKİSİ VE BAŞARI

DİSK bu konuyu ciddi bir biçimde 1976 yılı Temmuz ayının ilk günleri gündemine aldı.

5 Temmuz 1976 tarihli **DİSK Ajansı** bir özel sayı olarak hazırlandı. "İşçi Sınıfına ve Kamuoyuna DİSK'in Uyarısı" başlıklı bülten 1 milyon adet basılarak dağıtıldı.

DİSK Genel Temsilciler Meclisi 9 Temmuz 1976 günü İstanbul Spor ve Sergi Sarayı'nda toplandı. 4000'e yakın kişinin katıldığı toplantıda 30'a yakın konuşmacı söz aldı. Konuşmacılar, DGM'ye karşı yürüyüşler düzenlenmesini, diğer devrimci örgütlerle işbirliği yapılmasını ve genel greve gidilmesini önerdiler.

DİSK, 10 Temmuz 1976 günü Bursa Mitingi'ni düzenledi.

DİSK Yönetim Kurulu 15 Eylül 1976 günü yaptığı 32 sayılı toplantısında 16 Eylül'den itibaren tüm ülkede genel yas ilanına, Anayasal ve demokratik haklarını DİSK'in 'tabanın söz ve karar sahibi olma' temel ilkesi içinde kullanabilmesi açısından işçi üyelerin serbest bırakılmasına, DİSK'e bağlı örgütlerin bulunduğu merkezlerde her gün genellikle öğleden sonraları DİSK tarafından sessiz matem yürüyüşleri veya mitingler düzenlenmesine karar verdi.

İş durdurma eylemi 16-19 Eylül 1976 günleri ağırlıklı olarak 12 ilde uygulandı. Bu eyleme toplam 234 işyerinde 88.485 işçi katıldı.

DİSK'in verdiği mücadele sonuç aldı; Devlet Güvenlik Mahkemelerine ilişkin yeni bir hukuki düzenleme yapılamadığı için, DGM'lerin görevleri 11 Ekim 1976 tarihinde sona erdi.